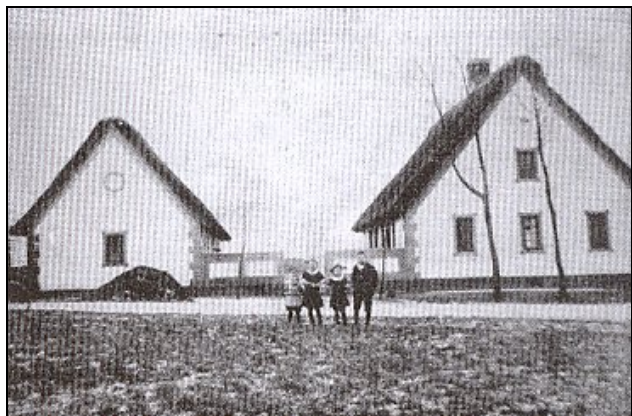

Lille brug - stor “brugskunst”

Mellem Roerslev og Nr. Nærå, på hjørnet hvor Mejerivej drejer af, og med adressen Roerslevvej 60, ligger en lille ejendom. Den er den midterste af tre ejendomme på stribe, som engang alle var lige store, idet der hørte 2½ tdr. land jord til hvert brug.

På gavlen kan man læse årstallet for ejendommens opførelse: den blev i året 1868 opført af grev Petersdorff til Kørup og Egebjerggård. Det spændende ved ejendommen er, at den blev opført som et forsøg med nye byggemetoder. Grev Petersdorff lod den opføre helt af cement! Man kan tydeligt se på det gamle billede, at det ikke drejer sig om enhver bygning på landet.

Cementhuset, kaldte man i daglig tale ejendommen. Den var udelukkende opført af cement med skærver i, selv skillerummene bestod kun af dette materiale. Nu kan det diskuteres, hvor spændende det var at bo i dette byggeri. Det var aldeles uisoleret, kulden gik lige igennem - det var faktisk frygteligt! Det var bestemt heller ikke nemt, da der skulle sættes nye vinduer i. Substansen af cement og skærver besværliggjorde ethvert arbejde med bygningerne. I det ydre dog helt igennem en nydelig og præsentabel ejendom.

Cementhuset.

Peder Svendsen købte ejendommen af grevskabet ca. 1915-16. Billedet er taget 1918. I forgrunden står børnene Alfred, Anine, Nella og Harry Svendsen. Den oprindelige bygning bestod kun af de to bygninger, der ses i billedet. Senere er en tværgående længe opført.

Peder Svendsen havde ejendommen til 1922, hvor han byggede på præstegårdsjorden på Ringevej 44.

Georg og Tinka køber ejendommen

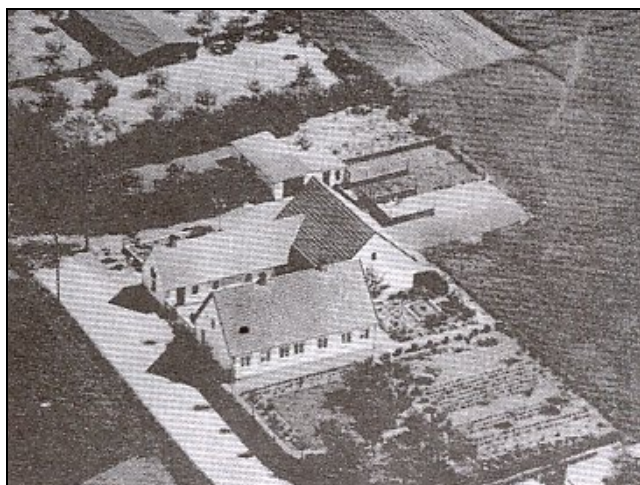
I 1922 overtog Katinka og Georg Jørgensen ejendommen. Der var da stadig kun 2½ tdr. land jord til, men lige overfor ejendommen havde Nr. Elgård et jordstykke på 5 tdr. land, som de indvilgede i at sælge til Georg og Tinka, så de i alt kom op på 7 ½ tdr. land.

En genbo, Niels Rasmussen, drev et lignende brug ca. 100 m henne ad vejen. Han og Georg Jørgensen havde hver en hest. De lånte altid hos hinanden, så havde de et spand.

Tilsammen udgør to heste et spand, passende til alt markarbejde, så det var helt naturligt, at man kom overens om hestene. Men det var ikke det eneste; hverdagen igennem var man hinanden behjælpelig i stort og småt. Fællesskabet var ikke kun andelsbevægelsen, men udmøntede sig også i et nært samarbejde og igen i godt naboskab!

Georg Jørgensens besætning bestod som sagt af en hest, desuden af fem køer og lidt ungvæg, en so eller to med smågrise samt 100 høns.

Denne størrelse brug var almindelig. Nogle få tønder land og en mindre besætning. “Her har jeg rod”, kan en stor del af danskerne med rette sige. Et typisk familiebrug fra starten af 1900-tallet. Her levede familien, ofte mere end en generation, og børneflokkene voksede op og kom i vej. Der var ikke mere, end der skulle være, men der manglede heller ikke noget.

Georg og Tinkas velholdte ejendom på hjørnet hvor Roerslevvej svinger ned mod Bredstrup Mejeri. Den oprindelige ejendom er betydelig udvidet.

Georg Jørgensen, der var født 1898, havde ejendommen fra 1922 og indtil ca. 1980 - en hel menneskealder.

Mælken fra de fem køer blev leveret til Bredstrup Mejeri, der lå nær ved. Det gjorde mejerier nu altid - dengang!

Georg og Tinka med børnene Richard, født 1923, Ruth, født 1925 og Alfred, født 1930.

Alderdomsunderstøttelse

Georg Jørgensen havde en ældre, ugift faster, der hed Marie. Hun flyttede sidst i 20'erne ind hos Georg og Tinka. Hun fik et værelse og boede hos dem på sine gamle dage.

Hun hjalp til med alt, hvad hun kunne, især med at passe børn. Da Alfred blev født i 1930, tog hun sin tørn og var til stor hjælp for Tinka.

Midt i 30'erne blev husstanden forøget så meget, at der måtte bygges til. Da flyttede Georgs forældre, Gertrud Marie og Hans Jørgensen, ind. Georgs faster Marie var der stadig, der var altså tre ældre, der blev forsørget på Georg og Tinkas brug.

Der var nu 8 (otte) personer om spisebordet til daglig! Der var Georg og Tinka selv, der var deres tre børn, Richard, Ruth og Alfred, der var faster Marie, og der var bedsteforældrene.

En byrde? Slet ikke. Farmor stoppede strømper og lappede. Bedsteforældrene gjorde gavn samtidig med, de blev forsørget. Georg og Tinka fik en roligere hverdag, da forældrene kunne give en hånd med, og børnene elskede bedsteforældrene, som de fik et nært forhold til.

Det var en god ting, at bedsteforældrene flyttede ind hos Georg og Tinka. Det var godt for dem selv. Det var godt for Georg og Tinka, og det var godt for børnene.

Opgavefordeling. Selvbinderen købes.

Sidst i 1920'erne besluttede tre sæt naboer at købe en selvbinder i fællesskab. Det var Georg Jørgensen og Niels Rasmussen, og hende hos Kathrine og Rasmus Hansen, der boede nærmest ved Nr.Nærrå, ville de også være med. De tre havde hver en hest, som tilsammen skulle trække selvbinderen. Ellers var opgavefordelingen således: Rasmus Hansen skulle lægge pengene ud, Niels Rasmussen skulle køre den og Georg Jørgensen skulle huse selvbinderen. Det var en stor dag, da Niels Rasmussen tog til Kappendrup for at hente selvbinderen ved maskinhandleren overfor stationen.

Hver sommer var det en hel ceremoni, når de skulle have selvbinderen ud.

Stabil indtægt

En væsentlig indtægt i landbruget var hønseholdet. Især var hønsene en stabil indtægt. Hvert forår blev de daggamle kyllinger leveret fra et rugeri i Klinte. Det passede gerne sådan, at hanekyllingerne var slagtefærdige samtidig med,

at der var nye kartofler. Hvad familien ikke selv kunne fortære, langt de fleste, aftog fjerkræslagteriet. Der var nu høerne tilbage til æglægningen.

De 100 høns, Georg og Tinka holdt, lyder ikke af meget i dag, hvor vi er blevet vant til, at æg ingenting koster. Æggene er blevet billigere og billigere gennem mange år. I 1957-58, hvor de fleste stadig havde høns, sagde man, at hvis prisen til producenterne kom under 5 kr. pr. kg æg, altså 5 kr. for ca. 15 æg (a 65 g), var der ingen økonomi i foretagendet, og så ville man ikke mere have høns. Det har man som bekendt heller ikke haft i mange år.

Efterårskonfirmanderne i Nr.Nærrå i 1937. Pastor Lethan bagest. Konfirmanderne, set fra v. er: Eigil Rasmussen, Nr.Nærrå, Hans Damholm, Bederslev, Anny Nielsen, Pugholm, Poul Bendt Jørgensen, Gydekær, Bederslev og endelig Richardt Jørgensen, søn af Georg og Tinka.

Ud at tjene

Da Richard var konfirmeret, kom han ud at tjene ligesom alle andre unge. Ikke noget mærkeligt i det. Hans far havde også været ude at tjene. Og hans far igen. Og oldefaderen. Og tipoldefaderen. Og...

Men nu! Nu er det blevet historie, det at komme ud at tjene!

Efter konfirmationen i efteråret 1937 kom Richard den 1. november i tjeneste hos Hans Peder Jensen Godtfred i Roerslev. Derefter var

han 1½ år ved Harald Jensen på Bredstrup Møllegård. 1. november 1939 i tjeneste hos Rasmussen, Emmelev. Derefter, et år senere, til Ludvig Poulsen, Roerslev, nær ved hjemmet. Der var han i tre år, hvorefter turen gik til Haslev højskole på et vinterophold, hvorefter han kom i tjeneste hos H. P. Jørgensen, Nr. Nærrå, i 1½ år. Derfra til Lunde 1. november 1945 i tjeneste hos Emma Larsen. 1. november 1946 tiltrådte han plads ved Knud Knudsen i Fremmelev. 1. november 1947 begyndte den sidste tjeneste hos nordfynske gårdejere. Det var på Nr. Elgaard tæt ved hans hjem.

Richard bliver jyde

For 50 år siden rejste Richard fra Fyn til Jylland. At det skulle ske, havde han ikke forestillet sig. Det gik således for sig: I 1946 var søsteren Ruth på højskole. Der delte hun værelse med Asta Bundgaard fra Hæsum i Øster Hornum sogn. Da Asta kom med Ruth hjem, mødtes Asta og Richard. Det førte til, at Richard nogle år efter rejste til Hæsum, og den 12. november 1949 blev han og Asta gift. Nu var Richard jyde - og har altid haft det rigtig godt med det!

Lokalhistorisk Arkiv

Trods det at Richard for år tilbage har sat punktum for det afsnit i hans liv, der hed Nr. Nærrå, så meldte fortiden sig voldsomt, da han tilfældigt blev præsenteret for bogen "Frie bønder" af Margit Egdal. Det førte til et besøg på Lokalhistorisk Arkiv for Otterup Kommune.

På gyngestolen har vi den lille Richard.

Her slutter vi fortællingen om Georg og Tinka med et snapshot af parret.

De står ved marken overfor deres ejendom og kunne i og for sig have været bedsteforældre til rigtig mange af os, idet den livsform de repræsenterer, var vidt udbredt her på Nordfyn, hvor der var mange mindre landbrug.

Tak til Richard Jørgensen, der har fortalt om hjemmet i Nr. Næraå til Margit Egdal, der har nedskrevet beretningen i november 1999.

Den har været bragt i bladet Lokalthistorisk Arkiv for Otterup Kommune nr. 59, februar 2000.

Scannet fra bladet og digitaliseret af Margit Egdal til www.nordfynsk.dk i maj 2011.